

Kjønnsperspektiv i koronakommisjonen

Vedtatt av SVs landsstyre 7. juni 2020.

Koronapandemien har vist oss hvor livsviktig kvinneyrkene i førstelinja er i krisetid. Pandemien har også satt et forstørrelsesglass over likestillingsutfordringene. Likevel finnes det ingen i regjeringas koronakommisjon som representerer førstelinja. Det er heller ikke i kommisjonens mandat å se på konsekvensene for kvinner og likestilling. Dette er urovekkende. Regjeringa må sørge for at kjønnsperspektivet blir løfta i evalueringa.

Typiske kvinneyrker, som frisører og hudpleiere var de første som fikk yrkesforbud da de inngripende koronatiltakene ble iverksatt. Tallene fra NAV viste at ansatte innen bransjer som varehandel, overnatting og service ble tidligst permittert og hardest rammet. Bransjer som ofte består av underbetalte kvinner og med løs tilknytning til arbeidslivet.

Samtidig har kvinnelige renholdere, helsefagarbeidere og sykepleiere stått i front under håndteringa. Det har blitt enda tydeligere at disse gruppene fortjener hele og faste stillinger og et reallønnsløft. Takket være aktive pådrivere kom renholdere på lista over samfunnskritiske funksjoner i tolvte time. Dette skulle bare mangle. Det er positivt at mange nå har fått øynene opp for hvor sentrale de som står i førstelinje er. Men vi burde ikke trenge en krise for å forstå det.

Under økonomiske kriser øker frustrasjon, rusmisbruk og vold. Mange kvinner har vært isolert hjemme med en voldelig partner under koronakrisa. Politiet melder om en nedgang i anmeldte saker om vold i nære relasjoner, mens krisesentrene melder om at volden øker. Dette bør uroe oss alle.

Smitteverntiltakene og nedstengingen av samfunnet har hatt en høy pris for sårbare grupper generelt. Psykisk syke, rusavhengige, prostituerte, utsatte kvinner og barn har betalt en høy pris. Kvinner utgjør også en stor del av denne gruppa. At krisa har gått hardt utover kvinner er ikke en tilfeldighet, men en konsekvens av systematiske skjevheter som var der før krisen.

Når koronakommisjonen verken består av noen av de kvinnene som har stått i front, eller har likestillingsperspektiv i sitt mandat, er dette derfor urovekkende. Samtidig er det ikke overraskende. Regjeringens ryggmargsrefleks har gjennom hele krisen vært å tenke på de på toppen først. SV er tilsvarende bekymret over om en "elitekommisjon" vil klare å ivareta perspektivene til de som har stått front eller stått utenfor.

SV krever at regjeringa eksplisitt ber koronakommisjonen om å inkludere et kjønnsperspektiv i evalueringa.

Spesielt viktig er det at kommisjonen evaluerer følgende:

- hvordan bruken av deltid og midlertidighet i helsesektoren har påvirket beredskapen i den nasjonale sykehus- og helsesektoren
- konsekvenser av de økonomiske tiltakspakkene for (u)likelønn mellom kvinner og menn, særlig med tanke på svekket kommuneøkonomi
- i hvilken grad smittevernutstyr og HMS har vært prioritert for ulike yrkesgrupper, inkludert renholdere, servicemedarbeidere og helsefagarbeidere

- konsekvenser av smitteverntiltakene når det gjelder vold i nære relasjoner, inkludert omfang, beskyttelse, avdekking og mulig straffeforfølgelse.
- forholdsmessigheten av tiltakene opp mot overholdelse av grunnleggende menneskerettigheter, særlig kvinner og barns rettigheter.